కథా నిలయం
5112
శ్రీకాకుళం

వెన్నెలనీడ

బస్సు స్టాప్‌లో బస్సుదిగి ఆదరా బాదరాగా యింటికి వొచ్చేడు జగన్నాథం. సత్యవతి కాఫీకప్పుతో ఎదురు వొచ్చింది. కప్పు అందుకుంటూ "వెరీ గుడ్! ఉత్తమ యిల్లాలు అంటే అలా ఉండాలి" అంటూ అభినందన పూర్వకంగా చూసేడు. సత్యవతి నిండు ముస్తాబులో వుంది. తెల్లటి గ్లాస్కో చీర. లేతపసుపురంగు జాకెట్టు, పొడుగ్గా వదులుగా వున్న జడలో చిన్న జాజుల మాల సత్యవతిని ఆరేళ్లుగా చూస్తున్నా, నిత్యం కొత్తగానే కన్పడుతుంది జగన్నాథం కళ్ళకి! జగన్నాథం అంత పొడుగూ ఉంటుంది. తెల్లగా, సన్నగా చంబెలీ మొగ్గలా ఉంటుంది. ఆమె అందాన్ని చూసే, కాసీ కట్నం కూడా అక్కర్లేకుండా వాళ్ళు యిస్తానన్నదే తడవుగా పెళ్ళికి ఒప్పేసుకున్నాడు. సత్యవతి స్కూల్‌ఫైనల్ మూడోఛాన్సులో ప్యాసయింది. అయిదేళ్ళ బాబు, మూడేళ్ళ పాప తర్వాత యిప్పుడు మళ్ళీ ఐదోనెల గడుస్తోంది. ఈ సారితో కాన్పులకి ఫుల్‌స్టాప్ పెట్టేసి ఏదయినా పనిచేయాలని ఆలోచిస్తోంది. జగన్నాథం కాఫీ త్రాగేసి "రెడీయేనా?" అన్నాడు. సత్యవతి నవ్వి "కనపడలేదా!" అంది. "పద" అన్నాడు. ఇల్లు తాళంవేసి బయలుదేరారు. అయిదేళ్ళ బాబూ, తండ్రి చేయిపుచ్చుకుని నడుస్తోంటే మూడేళ్ళ పాపని తండ్రి ఎత్తుకున్నాడు. సత్యవతి ఠీవిగా రాజహంసలా జడచివరు మోకాలిమడత దాటి వూగుతోంటే నడుస్తోంది.

రోడ్డుమీద వచ్చేపోయేవాళ్ళు కాస్తఆగి సత్యవతి అపురూపమైన అందాన్ని ఒకసారి తృప్తిగా చూసి మరీ సాగిపోతున్నారు. సత్యవతి తనలో తనే గర్వంగా నవ్వుకుంది. సినిమాహాలు చేరుకుని రిజర్వుడు టికెట్టుతీసుకొని వొచ్చాడు జగన్నాథం. భార్యతో ఎప్పుడు సినిమాకు వెళ్ళినా హాలులో అన్నిటిలోకీ పై తరగతికి చెందిన టికెట్టుకే వెళ్తాడు. అందుకనే సాధారణంగా సత్యవతి భర్తని పిక్చర్లకి తీసుకువెళ్ళమని అడగదు. నాలుగయిదు నెలలకికాని ఒక పిక్చరుకి వెళ్ళరు వాళ్ళు! హాలులో అడుగుపెడుతూనే అదిరిపోయేడు జగన్నాథం. అప్పటికీ భర్త వెనకాతల వస్తున్నాడు కదా అని సత్యవతి వెళ్ళి పిల్లలని కూర్చోబెట్టి తనూ కూర్చోబోతోంది.

"హల్లో సార్" అంటూ జగన్నాథం వెనుక వరసలలోకి వెళ్ళటంచూసి వెనక్కి తిరిగింది. ముకుందరావు జగన్నాథాన్ని చూసి మందహాసం చేశాడు. "ఫామిలీతో వొచ్చినట్లున్నారు!" అన్నాడు జగన్నాథం. "అవును" అన్నట్లు తలూపాడు. సినిమా మొదలవడానికింకా అయిదారు నిమిషాలు వ్యవధి వున్నది. ముకుందరావు పరిశీలనగా సత్యవతివేపు చూడటం చూసి, జగన్నాథం ప్రాణం చివుక్కుమంది. అయినా తన ముఖంలో తన భావాలు ప్రతిఫలించనీయకుండా జాగ్రత్తపడ్డాడు. ముకుందరావు భార్య, పిల్లవాడు కూడా వొచ్చేరు.

ముకుందరావు భార్య చామనఛాయగా పుష్టిగా వుంటుంది. పిల్లవాడికి రెండేళ్ళు ఉంటాయి. నల్లగా పీలగా

ఉన్నాడు. ముకుందరావు భార్య ఆఫీసర్ దర్జా అంతా ఒలక బోస్తూ కాలుమీద కాలువేసుకుని ఠీవిగా కూర్చుంది. మీరా వాళ్ళని చూసినట్లు జ్ఞాపకం! వాళ్ళది సీతాపురమా ?" అన్నాడు ముకుందరావు. "అవును! రామయ్యగారి అమ్మాయి ఆవిడ!" అన్నాడు ముడుచుకుపోయి జగన్నాథం!

"పేరు సత్యవతి కాదూ!" అన్నాడు ముకుందరావు.

"అవును!" పేలవంగా నవ్వాడు జగన్నాథం. ముకుందం సంతోషంగా జగన్నాథం భుజంతట్టి "ఓరి నీ! మనం చుట్టాలమండీ బాబూ! వాళ్ళక్క వెంకటమ్మగారు లేరూ! ఆవిడకు మరిదిని నేను!" అన్నాడు. ఆయన అంత సంబరపడటం, తనతో చుట్టరికం కలుపుకోవటం, జగన్నాథంకి అంత ఆనందదాయకంగా లేదు! ముకుందరావు భార్య వీణాదేవికి కూడా ఈ బాదరాయణ బంధుత్వం అంత నచ్చ లేదు! అసంతృప్తిగా కుషన్ కుర్చీలో కదిలి ఇబ్బందిగా నవ్వింది.

"అలాగా!" అన్నాడు జగన్నాథం. ఇంతలో న్యూస్ రీల్ మొదలయ్యింది. అంతవరకూ భర్త అంత వినయ విధేయతలతో చేతులు నలుపుకుంటూ నిలబడిన పై ఆఫీసర్ని చూసి సత్యవతి మనస్సు చివుక్కుమంది. తన అందానికీ, ఠీవికీ, రోడ్డుపొడుగూతా గర్వంగా అరవిచ్చుకున్న లేగులాబీ పెదాలతో అరనవ్వులు నవ్వుకున్న సత్యవతి హృదయం ఒక్కసారి రెండుచేతులతో తేనెపట్టుని నొక్కినట్టుగా తన హృదయాన్ని ఎవరో నొక్కి అందులోంచి

రక్తపుబొట్టు పిండుతూన్నంత బాధపొందింది. సినిమా ఎంతో హాస్యంగా ఆహ్లాదంగా ఉన్నా, తామూ ఖరీదైన కుషన్ కుర్చీల్లో కూర్చొని సినిమా చూసినా, ఆ ఆనందానుభూతి కలగలేదు ఆ దంపతులకి. ఆ సినీమా ఆఖరయినాక కారుదగ్గర వేచియున్నాడు ముకుందం. వీణాదేవి బాలూని ఎక్కించి ముఖం దాచుకు కూర్చుంది. జగన్నాథం సమీపిస్తూండగా,

"రండి! కారులో దింపేస్తాను. దారేగా మీ ఇల్లు!" అంటూ ఆహ్వానించాడు.

"వద్దులెండి, రిక్షాలో వెళ్ళిపోతాం!" మొహమాటంగా అన్నాడు జగన్నాథం.

"అదేమిటండి! మనలో మనకి అరమరికలేమిటి! రండి" అన్నాడు ముకుందం.

"రండి! బాగా పొద్దుపోయింది కూడా!" విసుగు కనపడనీయకుండా ఆహ్వానించింది వీణాదేవి! తప్పనిసరిగా ఇంక అందులోనే ఇంటికి వచ్చేశారు. ఇంటికి వచ్చేక పిల్లలకి అన్నాలుపెట్టి నిద్రబుచ్చి రెండు కంచాలలో అన్నం వడ్డించి "రండి భోజనానికి!" అంది సత్యవతి.

"నా కాకలి కాలేదు, నువ్వు తినేయి!" అన్నాడు. సత్యవతికీ అన్నం తినబుద్ధికాలేదు. వడ్డించిన అన్నం మళ్ళీ గిన్నెలోకి సర్దేసి, వంటగది తలుపువేసివచ్చి పడుకుంది. ఆ రాత్రి అంతా జగన్నాథం సత్యవతీ కూడా నిద్రపట్టక దొర్లుతూనే వున్నారు.

మర్నాడు అలసటగా ఉన్నా సత్యవతి లేచి నీళ్ళ కాగుక్రింద మంటబెట్టి పెరటిలో పనులు చూసుకుంటోంది. జగన్నాథం లేచి పళ్ళు తోముకుంటున్నాడు. వీధి తలుపు దబదబా బాదినచప్పుడు అయ్యింది ! సత్యవతి వెళ్ళి తలుపు తీసింది. ముకుందరావు ! కళ్ళు వెడల్పు చేసి,

"మీరా !" అంది విభ్రాంతగా. వెడల్పుఅయిన ఆ సోగకళ్ళల్లోనికి ముగ్ధుడై చూస్తూ,

"నేనే ! ఏం రాకూడదా ?" అన్నాడు.

"ఎందుకు రాకూడదు ? కూర్చోండి !" అక్కడున్న ఈజీచైర్ చూపెట్టి గబగబా పెరటిలో భర్తదగ్గరకు వెళ్ళి,

"మీ ఆఫీసరుగా రొచ్చారు !" అని గబగబా వంటింటిలోనికి వెళ్ళి కాఫీ కలిపి కప్పులోపోసి తెచ్చింది. అప్పటికే జగన్నాథం ఉరుకులుగా పరుగులుగా ముఖం కడుక్కొని టవల్‌తో ముఖం తుడుచుకుంటూ "ఏమిటి సార్ ! మీరు రావటమేమిటి ? కబురంపితే నేను వేగం తెమిలి వచ్చేద్దును కదా సార్ !" అంటూ గాభరాపడ సాగాడు. సత్యవతి చేతిలోని కాఫీకప్పు చూసి,

"ఇప్పుడే తీసుకొని వచ్చేను ! కాఫీ వద్దు ! అర్జంటుగా కాంపుకి వెళ్ళాల్సిన అవసరం వచ్చింది. ఇంక ప్యూన్‌ని పంపి మీరు వొచ్చేదాకా కాచుకు కూర్చోవటం కన్నా మిమ్మల్ని పికప్ చేసుకుపోవచ్చును కదా అని వచ్చేశాను !" అన్నాడు ముకుందరావు.

"ఫరవాలేదు ! పుట్టి కాఫీయేగా తీసుకోండి !" అంటూ భార్యచేతిలోని కప్పు సాసరూ అందుకుని

ముకుందానికి స్వయంగా అందించాడు జగన్నాథం. భర్తకి ఇంకో కప్పుతో తెచ్చి ఇచ్చింది సత్యవతి కాఫీ. ఈ లోగా పాప వచ్చి "అమ్మా!" అంటూ తల్లిచీర కుచ్చెళ్ళని చుట్టుకుంది.

"మీ పాపా. బాగుంది! స్వీట్ ఏంజెల్!" అంటూ పాపని దగ్గరకి తీసుకుని ఆపిల్ల బుగ్గలని ముద్దుపెట్టుకున్నాడు. జగన్నాథం బట్టలు వేసుకుని రాంగానే ఇద్దరూ కారులో వెళ్ళిపోయేరు. క్రమక్రమంగా ముకుందం జగన్నాథం ఇంటికి రాకపోకలు హెచ్చించాడు. వీణ కూడా దర్జా కొంచెం తగ్గించుకుని రెండుమూడుసార్లు సత్యవతి ఇంటికి వచ్చింది. సత్యవతిని బలవంతంచేసి రెండుమూడుసార్లు వాళ్ళింటికి తీసుకు వెళ్ళింది. జగన్నాథం ఎంత ప్రయత్నించినా ముకుందరావు తనకి బంధువు అన్న విషయం ఆఫీసులో దాచలేకపోయేడు. దానితో తోటి గుమాస్తాలలో జగన్నాథం అంటే ఒక విధమైనటువంటి జెలసీ పట్టుకుంది. ఒక వంక తన ఇంటికి ముకుందరావు తరుచూ వస్తూ ఉండటం అతనికి మరీ ఇబ్బంది కలిగించింది. దానితో జగన్నాథానికి తెలియకుండానే సత్యవతి అంటే చిరాకు కలగటం మొదలయింది. మునుపు జగన్నాథం ఇంటికి రాగానే సత్యవతి అలంకరించుకొని ఎదుటపడితేనేకాని ఒప్పుకునేవాడుకాదు. ఒకవేళ ఏదోపనిలో వుండి జడ ఏమీ వేసుకోకుండా ఎదుటపడితే "ఏమిటి సత్యా! అంత చిరాకుగా ఉన్నావు? ఒంట్లో

బాగుండలేదా ?" అంటూ ఆదుర్దా ప్రకటించేవాడు. ఇప్పుడు సత్యవతి ఎప్పుడయినా అలంకరించుకొని అతని కోసమే ఎదురుచూస్తోన్నట్లు కూర్చుంటే,

"ఎప్పుడూ సానిపాపలా సింగారించుకొని కూర్చో వటమేనా నీ పని ! ఇద్దరు పిల్లలూ మట్టిలో ఆడుతున్నారు ! చూడవేమిటి ?" అంటూ విసుక్కోవటం మొదలుపెట్టాడు. జగన్నాథంలోని మార్పుకి కారణం వూహించలేనంత మూర్ఖురాలుకాదు సత్యవతి. తనలో తనే అతని తాప త్రయానికి నవ్వుకునేది ! వారం పదిరోజులు కాంపుకివెళ్ళి ఆ రోజే తిరిగి వొచ్చేడు జగన్నాథం. రాగానే కాఫీ కలిపి తీసుకొచ్చింది సత్యవతి. కాఫీ త్రాగి ఈజీచైర్‌లో జార బడ్డాడు. ఖాళీకప్పు తీసుకొని లోపలికి వెళ్ళబోతూంటే "అలా కూర్చో !" అన్నాడు. ప్రక్కగా చిన్న స్టూల్ లాగుకొని కూర్చుంది. "ముకుందం అస్తమానం మన ఇంటికి ఎందుకు వస్తున్నాడంటావ్ ?" అన్నాడు. సత్యవతి చిన్నగా నవ్వింది.

"ఏమో నాకేం తెలుసు" అంది.

"నిన్ను చూడాలని వస్తున్నాడేమో !" అన్నాడు సత్యవతి ముఖంలోనికి పరిశీలనగా చూస్తూ.

"చూస్తే చూడనివ్వండి. దానికేం ! కళ్ళున్న ప్రతి వాళ్లూ చూడకుండా ఉంటారా !" అన్నది.

"నువ్వు చాలా తెలివయిన దానివి. నీకు అందం ఉందని తగని గర్వం !" అన్నాడు ఎత్తిపొడుపుగా.

"మీరలా అనుకుంటే నేనేం చెప్పను. ఒకరిపట్ల ఒకరి ఊహలు ఒకలా ఉండొచ్చును. దానికి నేను బాధ్యురాలనా ?" అంది.

"ముకుందానికి ముందు నిన్నిస్తానన్నారుట కదా ! మరి ఆ పెళ్ళి ఎందుకు జరగలేదు ?" అన్నాడు. సత్యవతి నవ్వి,

"నాకు ఆ పెళ్ళి కాలేదు కనుకనే మీ భార్య నయినాను" అంది. జగన్నాథంకి వళ్ళు మండింది.

"వెధవ ఛలోక్తులు మానెయ్యి. అసలు మీ కెందుకు పెళ్ళికాలేదు ?" భర్త కసురుకొంటే సత్యవతికి చిరాకెత్తుకొచ్చింది !

"ఎందుకో ఒకందుకు కాలేదు !" అంది.

"కారణం చెప్పు !" గద్దించాడు.

"అతను చదువు పూర్తికావాలన్నాడు ! నన్నుకూడా బాగా చదివించమన్నాడు. నాకు చదువు అంటలేదు. యస్సెసెల్సీలో మూడుసార్లు డింకీలు కొట్టాను. ఇంక చదవలేకపోయేను. ఈ లోగా మీ కిస్తాననటం, మీరు చేసుకొంటాననటం ఇలా జరిగిపోయింది !"

"నీ అందాన్ని త్రిప్పుకుంటూ చూసుకోవటమే సరిపోతుంది. నీకు ఇంక పుస్తకాలమీదకు మనసెట్లా పోతుంది !" ఎద్దేవాగా అన్నాడు.

"నిజమే ! మా అక్కకూడా నన్ను కాలేజీలకి పంపటాని కిష్టపడలేదు. హైస్కూళ్ళలో అయితే అంత

ప్రమాదం ఉండదు. కాలేజీలలో అయితే వయసు వచ్చిన స్టూడెంట్లతో బయటపడటంకష్టం, అనేది మా వెంకటక్క!"

"ఆవిడ మరిదే కాదూ ముకుందం ?" అన్నాడు.

"ఔను ! మా అక్క పినమామగారికి దత్తత వెళ్ళాడు" అన్నది.

"రాక పోకలు బాగానే ఉండేవి కాబోలు !" అన్నాడు.

"మా అక్క వాళ్ళింటికి పెద్దకోడలు ! పండుగలకు పబ్బాలకు ఇతన్ని కూడా వెంటపెట్టుకు వచ్చేది. మా అక్క కాపరానికి వెళ్ళేనరికి ఇతనికి పదేళ్ళో పదకొండేళ్ళో ఉండేవి అంతే !"

"అయితే చిన్నప్పుడు ఆడుకునేవాళ్ళన్నమాట !"

"సరదాగా ఉండేవాడు, మా ఇరుగు పొరుగు పిల్లలంతా ముకుందం వస్తూన్నాడంటే ఎంతో సంబరపడిపోయేవారు. కొత్త కొత్త ఆటలన్నీ నేర్పేవాడు మా కందరికీ."

"ఇప్పుడు నీకు అతన్ని, అతని హోదాని చూసినప్పట్నించీ అతని భార్య కావాల్సిన దానినికదా అనే దుగ్ధ ఏర్పడలేదూ ?"

"దుగ్ధ పడినంత మాత్రాన అయిపోతానా ? అవనప్పుడు దుగ్ధపడీ ప్రయోజనం ఏమిటి ?"

"లోపల ఏడుపుగానే ఉందన్నమాట !"

"మీరు పెళ్ళాడనని త్రోసిపుచ్చిన అమ్మాయికి, లక్షరూపాయలు లాటరీ వొచ్చిందనుకోండి ! అయ్యో, నేరకపోయి ఆ అమ్మాయిని వదులుకున్నానే అని దుగ్ధగా

ఉండదూ ? అదృష్టంకోసం వేచి చూడగల నేర్పు, ఓర్పు ఉన్నవాళ్ళకే లక్ష్మీకటాక్షం కలుగుతుంది !"

"ఇలా అనటానికి నీకు సిగ్గువేయటంలేదూ ?"

"ఉన్న నిజం ఒప్పుకుందుకు సిగ్గుదేనికి ? పెళ్ళికి నెల రోజుల ముందువరకూ మీ రెవరో నాకూ, నే నెవరో మీకూ తెలియదు. మిమ్మల్ని చూడగానే మా వాళ్ళు మీకు ఇస్తాననటం, మీరు నన్ను చూడగానే పెళ్ళిచేసు కుందుకు ఉబలాటపడటం జరిగింది. ఇదంతా అప్పుడు మా వాళ్ళందరికి నాకు అదృష్టం తరుముకువచ్చి, నన్ను కౌగ లించుకున్నట్లు కనిపించింది !"

"మరి ఇప్పుడు !"

"కనపడటంలేదూ ! ముకుందం ఆరోజు సినిమా హాలులో కన్పించింది మొదలు మీరు అశాంతితో కుమిలి పోతున్నారు ? నన్ను అనుమానం ధోరణితో చూస్తున్నారు! భర్తకి సుఖశాంతు లియ్యని భార్య దురదృష్టవంతురాలు కాదా ? ఇప్పుడు ముకుందం గురించి నాకేం తెలియదని అబద్ధాలాడతా ననుకోండి ! మీరింకా మనసులో మల్లా గుల్లాలు పడిపోతారు ! బంధువయినప్పుడు మా ఇంటికి అతను రాలేదని ఎలా అబద్ధాలాడను ? ఈడూ జోడూ కుదిరి, చూడముచ్చటగా, అబ్బాయి, అమ్మాయి వుంటే వాళ్ళకి పెళ్ళిచేయాలని సంబరాలు పడటం పెద్దవాళ్ళ తప్పా ? విధి అనండి, ఇంకేదయినా అనండి. మనం అను కున్నట్లు జరగటం నూటికి తొంభైమందిపట్ల జరగదు. అంత

మాత్రాన్న అందరూ లేనిపోనివి వూహించుకుని జీవితా న్నిలా అశాంతిపాలు చేసుకోరు !" అంది.

"నేను మాత్రం ఇన్నాళ్ళూ వూరుకోలేదేమిటి !" అన్నాడు.

"నయమే ! ఈసారి తేలికపడగానే ఏదన్నా ఉద్యోగంలో చేరదామనుకొన్నాను. మీ కింత నసుగుడు వున్నదని నాకు తెలీనే తెలియదు !" అంది నవ్వుతూ.

"భార్యా రూపవతీ శత్రుః అని ఎందుకనేవారో నా కిప్పుడు తెలిసివచ్చింది. అస్తమానం ముకుందం మనింటి చుట్టూ తిరగటం నాకెంతో అసభ్యంగావుంది. ఇంతమంది ఆఫీసర్లక్రింద పనిచేశాను. ఎవరన్నా మనింటికి వచ్చేరా ? తోటివాళ్ళు నేనేదో పాముకుని తిరుగుతున్నానని ఏడుస్తారు. పై ఆఫీసరుని మా ఇంటికి రావద్దని ఎలా చెప్పేది? ఇదంతా నలుగురికీ తెలిస్తే ఎంత అమర్యాదగా ఉంటుంది !" అన్నాడు ముఖంమూడ్చుకొని.

"భలేవారే ! మీరు అన్నీ లేనిపోనివన్నీ వూహించుకుంటున్నారు. అతను మనకు బంధువుకనక వస్తున్నాడు. అతను ఎంత హోదాలో వున్నా బంధువు లెంత మామూలు పరిస్థితులలోవున్నా అతను మర్చిపోడనీ తన గర్వితనం నలుగురికీ చాటాలని అతను రాకపోకలు సాగిస్తున్నాడు. తన ఐశ్వర్యం ప్రదర్శించుకుందుకు ప్రేక్షకురాలిని దొరికానని వీణాదేవి సంబరపడుతూంది ! దానికి మీరు బాధపడిపోయి, నన్ను అవిధి పెట్టేస్తున్నారు. పెళ్ళయిన కొత్తలో మీరు నన్ను స్నేహితుడింటికి తీసుకువెళ్ళి 'నా మిసెస్, నా

మిసెస్' అంటూ పరిచయం చేసేవారు. వాళ్ళూ "ఫర్ హేవింగ్ ఎ ఛార్మింగ్ వైఫ్" అంటూ కంగ్రాట్యులేషన్ చేస్తూంటే ఇంటికి రాగానే "నిన్ను చూస్తే నా కెంతో గర్వంగా వుంది సత్యా!" అంటూ వూపిరి సలపకుండా ముద్దులలో ఉక్కిరి బిక్కిరి చేసేవారు. మీ ప్రేమానురాగాలకోసం ఈ అందం జీవితాంతం నన్ను అంటిపెట్టుకొని వుండేలా చేయమని భగవంతునికి మనసారా మ్రొక్కే దాన్ని. ఇప్పుడు ముగ్గురుపిల్లల తల్లిని పట్టుకుని ఇలాంటి మాటలు అంటున్నారు. అసలు నేను అందమయినదాన్ని అని మీరు పదిసార్లు అంటూంటే నిజం కాబోలు అనుకుండే దాన్ని. పెళ్ళికానప్పుడు నేను అందగత్తెనని నేను అనుకోనే లేదు. ఎవరువచ్చి చూసుకున్నా పిల్ల నచ్చింది. కాని అయిదు వేలు కట్నం కావాలి. లేకపోతే ఆరువేలు కట్నం అంటూ బేరాలు సాగించేవారు. మీరు కట్నం అక్కర్లే కుండా పెళ్ళిచేసుకుంటే నిజంగా నా అదృష్టం అని మురిసి పోయాను. కాని నా అందానికి మీరు పెళ్ళి అనే మంత్ర దండం ఆయుధంగా వుపయోగించారు అనుకోలేక పోయాను" అంది సత్యవతి.

మళ్ళీ కాసేపు వూరుకుని "మునుపు పెళ్ళి అయిన కొత్తలో నా అందం మీకు గర్వకారణం అయింది. ఇప్పుడు అమర్యాద కారణం అవుతోంది. ఆరేళ్ళు సంసారం సాగించేక మీకు నా అందంపట్ల ఏర్పడిన అభిప్రాయం ఇదన్న మాట అంది సత్యవతి. జగన్నాథం మాట్లాడలేదు. తలక్రింద రెండు చేతులు పెట్టుకుని ఆలోచనలోకి జారేడు. పిల్లలిద్దరూ

లోపలకువచ్చి తల్లిదగ్గరకు చేరేరు. పిల్లని ఎత్తుకుని బాబుని తీసుకుని వంటింట్లోకి వెళ్ళిపోయింది సత్యవతి.

* * *

సత్యవతి ఇద్దరు పిల్లలతో గుమ్మంముందు రిక్షా దిగుతోంటే కళ్ళు నులుముకుని చూసేడు రామయ్య.

"ఎవరదీ...సత్యవతే !" నమ్మలేనట్లు అన్నాడు.

"నేనే, నాన్నా !" అంది.

మనుమలు ఇద్దర్నీ దగ్గరికి తీసుకుని "వెంకటా ! మనింటికి ఎవరొచ్చారో చూడు !" అని లోపలికి కేకేశాడు.

రామయ్యకి అయిదుగురు ఆడపిల్లలు; ఇద్దరు మగపిల్లలు. వెంకటమ్మ పెద్ద కూతురు. అయిదోపిల్ల సత్యవతి. మిగిలిన ముగ్గురు కూతుళ్ళూ మగపిల్లలూ అందరూ తలొక ఊళ్ళోనూ ఉన్నారు. సత్యవతి ఆఖరుపిల్ల అవటం, పుట్టగానే తల్లికి దూరమవటంనించి అందరి పిల్లలకన్నా సత్యవతి అంటే చూపువాసి ప్రేమ ఎక్కువ. వెంకటమ్మకి చిన్నప్పుడే భర్త పోయేడు. ఇద్దరు మగపిల్లలున్నారు. భర్తవేపు వారు ఇచ్చిన కొద్దో - గొప్పో డబ్బు తీసుకుని తండ్రిదగ్గరే ఉంటోంది. రామయ్య స్కూలుమాస్టరుచేసి రిటయిరయినాడు. వెంకటమ్మ బయటికివచ్చి చెల్లెల్ని చూసి—

"నువ్వా ? మీ ఆయనేడీ ?" అంది.

"ఆయనకి ఆఫీసో ?..." అంది సత్యవతి.

"నిన్ను వదిలి వుండగలిగేడూ జగన్నాధం ?" అంది చెల్లెల్ని వంటింట్లోకి తీసుకువెళ్ళి పీటవేసి కూర్చోపెడుతూ.

"ఆహాఁ! ఎందుకుండలేరు. ఇంక ఆ వెర్రి అంతా దిగింది." వెటకారంగా అంది సత్యవతి.

పెళ్ళి అయి ఆరేళ్ళు కావస్తోన్న సత్యవతి ఎప్పుడూ పుట్టింటికి రాలేదు. జగన్నాధానికి తల్లీ-తండ్రీ లేరు. చెప్పుకోతగ్గ ఆస్తిపాస్తులూ లేవు. పినతండ్రులూ మేనమామలూ, అందరూ తలోకచెయ్యీ వేసి జగన్నాధం చేత డిగ్రీ తీసుకోగలిగేట్లు చేసారు. మళ్ళీ వాళ్ళే అందరికాళ్లూ పట్టుకుని జగన్నాధానికి ఉద్యోగం వచ్చేట్లు చేసి లోకం మీదికి వదిలి భుజాలు నిశ్చింతగా తడుముకున్నారు... సత్యవతికి పెళ్ళికొడుకుల కళ్ళని కట్టివేసే అందచందాలున్నా రామయ్యకి పెళ్ళికొడుకుల తండ్రుల కాళ్ళని కదలకుండా బంధాలు వేయకలిగే ఆర్థికస్తోమతు లేదు. సత్యవతి వోణీలు వేసే కాలం నించీ సంబంధాలు వెతుకుతూనే ఉన్నారు... బంగారు తీగలాంటి సత్యవతి. ఎనిమిదో తరగతి చదువుతూన్నప్పుడు వెంకటమ్మ మాట వరుసకు, ముకుందరావుని చేసుకొమ్మని పినమామగారిని అడిగింది... ఆయన పెద్ద ఆస్తిపాస్తులు ఉన్నవాడు కాడు. రెండెకరాల పల్లం, అర ఎకర మామిడి తోటా ఉన్నాయి. వాటికే ముకుందాన్ని దగ్గరకు తీసుకుని వడుగు చేసి దత్తత చేసుకున్నాడు. ఆయన సత్యవతిని కోడల్నుగా చేసుకుందుకు అంగీకరించేడు. ముకుందం తను పెద్ద చదువు చదువుకోవాలనీ అంతవరకూ పెళ్ళి చేసుకోననీ సత్యవతిని కూడా చదివించమనీ చెప్పాడు. ఆ మాట రామయ్యా సత్యవతి నమ్మేరు కాని వెంకటమ్మ నమ్మ

లేదు. తండ్రి బాగా తిరుగుతూండగానే చెల్లెలు పెళ్ళి చేయించాలని వెంకటమ్మ పట్టుదల. అతను చేసుకుంటానన్నాడు అని సంబంధాలు చూడకుండా కూర్చుంటే తీరా మోసి అప్పుడు చేసుకోనంటే? సత్యవతి ఒక్కొక్క క్లాసులో రెండేసి ఏళ్ళు కూర్చునేది. ముకుందం ప్రతీక్లాసూ ఫస్టుమార్కులుతో ప్యాసయేవాడు. ఎం. ఎ లో యూనివర్సిటీకి ఫస్టువొచ్చేడు. ఈలోగా సత్యవతి స్కూల్ ఫైనల్ మటుకు ప్యాసయింది. అప్పటికే ఆ పిల్లకి పందొమ్మిది నిండేయి. ఈలోగా రెండు మూడు సంబంధాలు తప్పిపోగా మళ్ళీ ఒకసారి రామయ్య ముకుందాన్ని కదిపాడు. 'మీ అమ్మాయిని కాలేజీలో జేర్పించండి. ఈలోగా నేను కాంపిటీషన్ ఎగ్జామ్స్‌కి చదువుకోవాలి' అన్నాడు... అప్పుడు రామయ్యకూడా యింక లాభంలేదని భయపడిపోయేడు. ఇన్నాళ్ళూ ఆషామాషీగా సంబంధాలు చూస్తోన్న 'ముకుందం'ని మనస్సులో వుంచుకునేవాడు... తర్వాత చాలా సంబంధాలు చూసినా అందరూ కట్నాలు అయిదారువేలు అడిగేవారే. వాళ్ళూ సత్యవతి పెళ్ళి ఎల్లా చేయాలా అని తికమక పడుతూన్న సమయంలో జగన్నాధ[illegible] తటస్థపడ్డాడు... రెండొందలు తెచ్చుకుంటున్నాడు. బి. [illegible] ప్యాసు అయినాడు. ముఖ్యంగా జగన్నాధానికి ఇరస్తా పరస్తా అతని సంపాదనమీద ఆధారపడిన వాళ్ళెవరూ లేరు. రామయ్య సంబంధాలు తిరగేయగా తిరగేయగా జగన్నాధం అతనికి వేలువిడిచిన అక్క కొడుకై తేలాడు. పెళ్ళి అయినప్పట్నించీ జగన్నాధం సత్యవతి అంటే వెర్రి వ్యామోహంతో

వుండేవాడు. పురుళ్ళకికూడా వెంకటమ్మని పిలిపించి తను ఉన్న వూళ్ళోనే పురుళ్ళు జరిగేలా చూసేవాడు. అందుకనే వెంకటమ్మ సత్యవతి హఠాత్తుగా రావటం చూసి కొంచెం ఆశ్చర్యపోయింది.

"పురుడు వచ్చేదాకా వుంటావా! ఏమన్నాడు జగన్నాథం?..." అంది వెంకటమ్మ.

"పురుడు ఇక్కడే పోసుకుంటాను. ఇంకో వారంలో ఆరో నెల వస్తుంది. బొత్తిగా చేసుకోలేకపోతున్నాను. అందుచేత పంపేసారు" అంది సత్యవతి.

"అన్నయ్యలు వొస్తున్నారా? నీ కొడుకు లేరే?" అంది అక్కగారిని.

"వొస్తున్నారు. వాళ్ళ సంసారాలూ పెరిగాయి. నా పిల్లలు పెద్ద చదువుల్లోకి వొచ్చేరుగా! పట్నంలో జేరేరు. చిట్టక్కయ్య దగ్గర చిన్నవాడుంటున్నాడు. పెద్దాడుహాస్టల్లో జేరాడు. నన్నూ-నాన్ననీ వాళ్ళ దగ్గరకు వచ్చి వుండమంటారు అన్నయ్యలు. వాళ్ళే అడుగూ బొడుగూతో కాలక్షేపం చేస్తుంటే మేము కూడా ఎందుకు? పెద్ద కాలంలో నాన్నకి చేసేందుకు నేను ఉన్నాను కదా? చటుక్కున ఏదన్నా తినాలన్నా చేసి పెట్టుకోగలను. అక్కడ పిల్లాజెల్లాతో పదిమందిలో నాన్నకి సౌకర్యం ఏం జరుగుతుంది?" అంది వెంకటమ్మ.

సత్యవతి వచ్చిందని తెలియగానే అన్నలూ అక్కలూ అందరూ తలొకసారీ వచ్చి చూసి అయిదో పదో చేతిలో పెట్టి వెళ్ళిపోయేరు. రోజులు గడుస్తున్నాయి. జగన్నాథం

రోజుకో ఉత్తరం వ్రాస్తాడనీ వారానికి నాలుగుసార్లు వస్తాడనీ అనుకున్నది వెంకటమ్మ. నెలలు నిండుతోన్నా జగన్నాథంనించి ఉత్తరం రావటం కానీ అతను రావటం కానీ జరగకపోవటంతో ఒకరోజు చెల్లెల్ని నిలిపేసింది.

"ఏమన్నా పోట్లాడుకున్నారేమిటీ ?" అంది.

"ఎందుకు పోట్లాడుకోకూడదూ ?" ఎదురు ప్రశ్న వేసింది సత్యవతి.

వెంకటమ్మ నిర్ధారణ చేసుకుంది.

"అయితే అంత ముఖాలు కూడా చూసుకోనంత పోట్లాట ఎలా వచ్చింది. ముగ్గురు పిల్లల తల్లిని ఏం చేయదలచుకున్నాడు ?" అంది వెంకటమ్మ. సత్యవతి నిండుగా నవ్వింది.

"అక్కా ! ఆడదాని దౌర్భాగ్యం ఇక్కడే ఉంది. బిడ్డతల్లి అవగానే స్త్రీ ఇంక సర్వ ప్రపంచాన్ని మాతృమమతతోనే చూస్తుంది. స్త్రీలోని మాతృత్వాన్ని ఎక్కడో రామకృష్ణ పరమహంసలాంటి మహనీయులు తప్ప మామూలు మగవాళ్ళ కామెర్ల కళ్ళు చూడలేవు. స్త్రీలో మహత్తరమైన మాతృత్వ భావం చూడగలిగే మగవాళ్ళే వుంటే లోకంలో స్త్రీలు ఇంతలా దిగజారిపోవాల్సిన అవసరమే లేదు. ముగ్గురు పిల్లల తల్లిని నేను అనుకుంటాను. కాని అతనికి నేను తల్లిలా కనపడటంలేదు. ఇంకా రంగుల సింగారించే సీతాకోకచిలుకలాంటి కన్నె ప్రేయసిలానే కనుపిస్తున్నాను కాబోలు !" అంది.

"అసలు జరిగినదేమిటో చెప్పు. నాన్నచేత ఉత్తర మయినా వ్రాయిస్తాము" అంది వెంకటమ్మ.

"ఉత్తరం. పత్తరం అంటూ నాన్ననీ పెద్దకాలంలో బేజారుపాలు చేయకు పురుడూ పుణ్యం వెళ్ళనీయి నా అంతట నేనే వెళతాను. పిల్లలకోసమన్నా కొంచెం ఆలో చించ లేరేమిటి ?" అంటూ జరిగినదంతా చెప్పింది. అంతా విని వెంకటమ్మ "ఎన్ని యుగాలు గడచినా ఎంత నాగరికత ప్రబలినా ఈ మగాళ్ళ "కుచ్చితబుద్ధి" పోలేదు ఎంచేతో! అందాన్ని స్వంతం చేసుకునేదాకా వున్న తహతహ అందాన్ని గౌరవించాలని వుండదు ఎంచేతో ?" అంటూ నిట్టూర్చింది.

"అంతేలే మరీ నాసిరకం మనస్తత్వం వదుల్చుకో లేరు" అంది సత్యవతి.

సత్యవతి కీ సారీ "బాబే" కలిగాడు. దబ్బపండులా వున్న బాబునిచూసి మురిసిపోయింది. రామయ్య మనుమణ్ణి చూస్తూ,

"జగన్నాధం అదృష్టవంతుడే ! మళ్ళీ కొడుకే కలి గాడు" అంటూ, వెంటనే వైరు ఇచ్చేడు. "టెలిగ్రాం" చదువుతూనే జగన్నాధం రెక్కలు కట్టుకున్నట్లు వచ్చి వాలేడు. సత్యవతి లోలోపల ఆశ్చర్యపోయింది. పిల్లలిద్దరూ "నాన్నా! నాన్నా" అంటూ చుట్టుకుచుట్టుకు తిరుగుతోంటే ముసలి మామగారు, వదినెగారు, ఆప్యాయంగా కుశల ప్రశ్నలు వేస్తూంటే, అలౌకికమైన ఈ గృహ వాతావరణా నికి సేదదీరినట్లు అన్పించింది. జగన్నాధం మనస్సు పద

కొండో రోజున బారసారెకాగానే "ఇంక రెండు రోజుల్లో మీ చెల్లెల్ను ప్రయాణం చేయించండి." అన్నాడు జగన్నాథం.

"అల్లాగే బాబూ!" అంటూ వంటింట్లోకి వెళ్ళింది వెంకటమ్మ. అసుర సంధ్యవేళ పిల్లవాడికి ఆముదంరాసి సాంబ్రాణిపొగ వేస్తూన్న సత్యవతి వద్దకు వచ్చేడు.

"నీకు సాయం అక్కయ్యనీ నాన్నగారినీ కూడా రమ్మన్నాను. నీకు మూడో నెల వచ్చేదాకా, సందడిగా వుంటారు." అన్నాడు.

"ఈ ముక్క నాలుగు నెల్లు ఒంటరిగా వుండేప్పటికి తెలిసిందా తమరికి ?" వెటకారంగా అంది.

"లేదు. లేదు, సత్యాన్వేషణకి నాలుగు నెలలు పట్టింది. !" అన్నాడు జగన్నాథం.

"ఏమిటి ఆ సత్యాన్వేషణ ! సత్యం లభించిందా ?" కళ్ళతో నవ్వుతూ అంది.

"ఆఁహాఁ లభించింది." అన్నాడు.

"ఏ రూపంలో ?" అన్నది.

"అనూరాధ రూపంలో లభించింది" అన్నాడు గంభీరంగా.

"ఓహో ! ఎవరా రాధ ? ఏమిటా కథ ?" అంది. పిల్లాడిని వొళ్లో అడ్డంగా పడుకోబెట్టుకుంటూ సత్యవతి.

"రాధవాళ్ళు నేను చదువుకునే రోజుల్లో మా మామయ్యగారింట్లో అద్దెకుండేవారు."

"మీరు ప్రేమించుకున్నారు ?"

"ఆగు మరి అడ్డం చెప్పకు. ఆ రోజుల్లో రాధవాళ్ళ నాన్నగారు వాళ్ళూ మధ్యతరగతి కుటుంబీకులే. రాధ వాళ్ళు మీకు మల్లేనే నలుగు రయిదుగురు అక్కచెల్లెళ్ళు న్నారు. రాధ అక్కని ఆ రోజుల్లోనే దూరపు బంధువు లెవరికో పెంపు ఇచ్చేరట. రాధ నేనూ చిన్నతనంలో ఆడు కుంటూండేవాళ్ళం. సిగ్గుపడే వయసు వచ్చేక మేమిద్దరం పెళ్ళి చేసుకుందామనుకున్నాం. మా మామయ్యలు వాళ్ళ నాన్నగారు కూడా ఈ నిర్ణయంలోనే వున్నారనేది రాధ. కొన్నాళ్ళకివాళ్ళనాన్నగారికింకో వూరు ట్రాన్స్ఫర్ అయింది. నేను చదువు పూర్తిచేసుకొని వుద్యోగం దొరకగానే వూళ్ల మ్మట వచ్చేశాను. నాకు వుద్యోగం అవగానే మామయ్యలు రాధ నాన్నగారికి వుత్తరం వ్రాసేరుట. జవాబు రాకపోతే మా చిన్నాన్న స్వయంగా వెళ్ళి వాళ్ళ ఐశ్వర్యం వైభోగం అదీ కళ్ళారా చూసి వాళ్ళ సంబంధం మన తాహతుకి దిగి రాదని చెప్పేడు ?"

"మీరు ఆశ వదిలేసుకున్నారు !" అంది సత్యవతి.

"నేనెప్పుడూ అంతఆశ పెట్టుకోలేదు. రాధ నల్లగా వుంటుంది. మొన్న ముకుందంగారింటిలో కన్పించింది. ఇంతకీ వీణాదేవి ఎవరో తెలుసా ?" అన్నాడు.

"ఎందుకు తెలియదు ? మీ ప్రేయసి అక్కగారయి వుంటుంది !"

"కరెక్ట్ ! నువ్వు చాలా తెలివయినదానివి సత్యా ! అందం వున్నచోట బుద్ధిమాంద్యం వుంటుందంటారు. కానీ నీకు

అందాన్ని మించిన చురుకుతనం, తెలివీ వున్నాయి." అన్నాడు. సత్యవతి మూతి ముడిచింది.

"మీారు మళ్ళీ స్తుతిపాఠాలు మొదలు పెట్టారే ?" అంది.

"నే నెప్పుడూ నిన్ను స్తోత్రంచేస్తూనే వుండాలి. లేక పోతే అలిగి పారిపోతావు కదా !" అన్నాడు జగన్నాథం.

"అసలు అలక అనేది వుంటే మీాతో మాటే మాట్లాడను. నాకు వంట్లో నీరసం ఎక్కువయి పోయింది. దానికి తోడు మీా చిరాకు ఒకటి. చీటికి మాటికీ ఆ ముకుందం రాకపోకలు, చిన్న పిల్లల అల్లరి; అందుకని రెస్టుగా వుంటుందని వచ్చేసాను. మీాకూ నేను లేకుండా వుంటే నా విలువ — నా ఉనికిలోని నిండుతనం తెలిసి వస్తుంది. అంచేత మీారు విసుగ్గా మీా యింటికి వెళ్ళు అన గానే వచ్చేసాను. మీాకూ కొంచెం ఆలోచించుకుందుకు వ్యవధి యివ్వాలిగా మరి !" అంది సత్యవతి.

"మీా ఆడవాళ్లెలా అయినా, బ్రతకనేర్చినవాళ్ళు సత్యా ! అనూరాధే చూడు. నేను పలకరించినా ముభా వంగా వూరుకుంది తప్ప మునుపటంత కలుపుగోలుతనంగా మాటే మాట్లాడలేదు ! నాకు వళ్ళు మండింది. మా పూర్వ స్నేహం అంతా గట్టిగా గొంతెత్తి అరవాలనిపించింది. మళ్ళీ జాలి వేసింది పాపం ఆడది. పెద్ద పొజిషన్‌లో ఉన్న భర్తతో సంసారం చేసుకుంటోంది. బోలెడు బలగం ఉన్నవాళ్లు అనవసరంగా ఎందుకు రచ్చకీడ్చటం! పైగా అందువల్ల నాకు లాభం ఏమీా రాదు సరికదా ముకుందానికి తెలిస్తే నాపై

బాడ్ ఒఫీనియన్ ఏర్పరుచు కుందుకు కూడా అవకాశం వుంది... ఎందుకో జీవితం ఒక మలుపు తిరిగింది. ఇప్పుడు యిక కావేషాలూ కార్పణ్యాలూ పెట్టుకోవటం అనవసరం కాదూ ?"

"అనూరాధ మీతో మునుపట్లా ఫ్రీగా వుంటె మీరు నన్ననుమానించే వుండేవారు కదూ! ఒకవ్యక్తి ప్రవర్తన పట్టి ఇంకో వ్యక్తిని పరీక్ష చేయబూనటం చాలా సాహసం. ఎవరి ప్రవృత్తి వారిది. ఎవరి వ్యక్తిత్వం వారిది! ..." అంది సత్యవతి.

"అదీ నిజమే. కాని ఆవేశంలో అంత వివేకంగా ఆలోచించుకోలేము. ఆవేశంలో ఏమేమో అనేసుకుంటాము. తరువాత తీరిగ్గా చర్విత చరణం చేసుకుంటే మన ప్రవర్తన మనకే విడ్డూరంగా కన్పడుతుంది. నీలాంటి అభిమానధనులతో నాలాంటి అవివేకపు ఆవేశపరుడు జతపడితే వ్యర్థ ప్రలాపాలు అవమానాలు పోట్లాటలూ తప్పవనుకుంటాను..." అన్నాడు.

"ఏమయినా పెళ్ళి అయిన స్త్రీని తన కన్నెప్రాయపు కలలతో సంబంధం వుంచుకుంటుందని వేధించటం చాలా తప్పు. తల్లి అయిన స్త్రీ ఎంతకీ తన యిల్లూ, తన సంసారం తన పిల్లలూ- ఈ పరిధిలోనే పరిభ్రమిస్తూ వుంటుంది. అదే కన్నెపిల్ల అయితే తనని రాజకుమారుడు నలకూబరుడూ కుబేరుడూ వరించాలని కలలు కంటూ వుంటుంది. కలల సాగరంలోంచి ఒడ్డుకి చేరుకొని బ్రతుకులోని నిజంని అనుభ

విస్తూన్న సంసార స్త్రీని గౌరవించటం నేర్చుకోని 'భ ర్త' భ ర్తగా అర్హుడే కాదు." అంది ఆవేశంగా.

"బాబోయ్! పెద్దమాటే అనేశావు. క్షమించేయి యీసారికి. ఇంకెప్పుడయినా యిల్లాంటి పొరపాటు జరిగితే లెంపలు వాయించుదువు గాని!..." అన్నాడు జగన్నాథం నవ్వుతూ.

"ఇప్పుడు అంతకి తక్కువ శిక్ష ఏమిటోమరి." అంది సత్యవతి మ్లానంగా నవ్వేస్తూ.